

Riktlinjer gällande behandling för kvarstående tågång hos barn vid 5 års ålder i Region Jönköpings län

Remissförfarande

Detta flödesschema (se figur nedan) ger möjlighet för sjuksköterska vid Barnhälsovården att vid 5-års kontroll vid behov kunna remittera till barnfysioterapeut vid Rehabiliteringscentrum Högländssjukhuset i Eksjö, Värnamo sjukhus eller Länssjukhuset Ryhov. Barnfysioterapeuten kan sedan vid behov remittera vidare till Barnortopediskt regioncentrum vid Länssjukhuset Ryhov (eller barnneurolog barnkliniken i utvalda fall, se schemat nedan).

Barn kan även remitteras från Primärvården, Elevhälsan samt Barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna (BUMM). Målet är att den första bedömningen görs hos en fysioterapeut på Rehabiliteringscentrum.

Målsättning

Målsättning med behandling för kvarstående tågång vid 5 års ålder är att minska tiden till mindre än 50% som barnet går på tå. När tågången upplevs ett problem erbjuder Region Jönköpings län denna behandling som ett alternativ.

Vid misstanke om att annan sjukdom är orsak till tågång skickar fysioterapeut remiss till Barnneurolog vid Barnmedicinska kliniken.

Om fysioterapeuten upptäcker en tibiatorsion, en asymmetri alternativt att barnet ej klarar plantigrad position i fotleden remitteras barnet till Barnortopediskt regioncentrum i Jönköping för bedömning, då en annan orsak kan ligga bakom det avvikande gångmönstret.

Inledande träning

De barn som bedöms ha en habituell tågång med viss bevarad rörlighet (klarar plantigrad position) påbörjar en fysioterapeutisk behandling. Behandlingen genomförs under 8 veckor och inkluderar rörlighet- och styrketräning. Vid behov kan även en tøjningsortos introduceras, genom att barnet remitteras till ortopedingenjör.

Alternativ 1, enbart fysioterapi

Efter 8 veckors träning görs en utvärdering av träningens effekt. Om barnet har minskad tågång till 50% eller mindre fortsätter man med underhållande träning och avslutar behandlingen med öppen vårdkontakt.

Alternativ 2, fysioterapi och ortosbehandling

Om resultatet visar att barnet klarar plantigrad position men har en övervägande tågång kommer barnet remitteras till ortopedtekniska för att prova ut ett par ankel-fotortoser av

Kiddiegait modell som ska användas i 3 månader i kombination med den fortsatta träningen.

Efter 3 månaders ortosbehandling utvärderas den konservativa behandlingen på ett teambesök där både fysioterapeuten och ortopedingenjören deltar. Vid tillfredsställande behandlingsresultat fortsätter barnet enbart med en kolfibersula i cirka 3 månader. Vid behov förlängs Kiddiegaitbehandlingen ytterligare 3 månader. Därefter avslutas behandlingen med en öppen vårdkontakt.

Alternativ 3, bedömning hos ortoped

När barnet ej klarar plantigrad position remitteras barnet till Barnortopediskt regioncentrum i Jönköping för bedömning. Detta sker parallellt med att deras träning och uppföljning hos fysioterapeut fortgår.

Barnortoped kan välja att följa barnet kliniskt varje halvår för att då göra en ny bedömning.

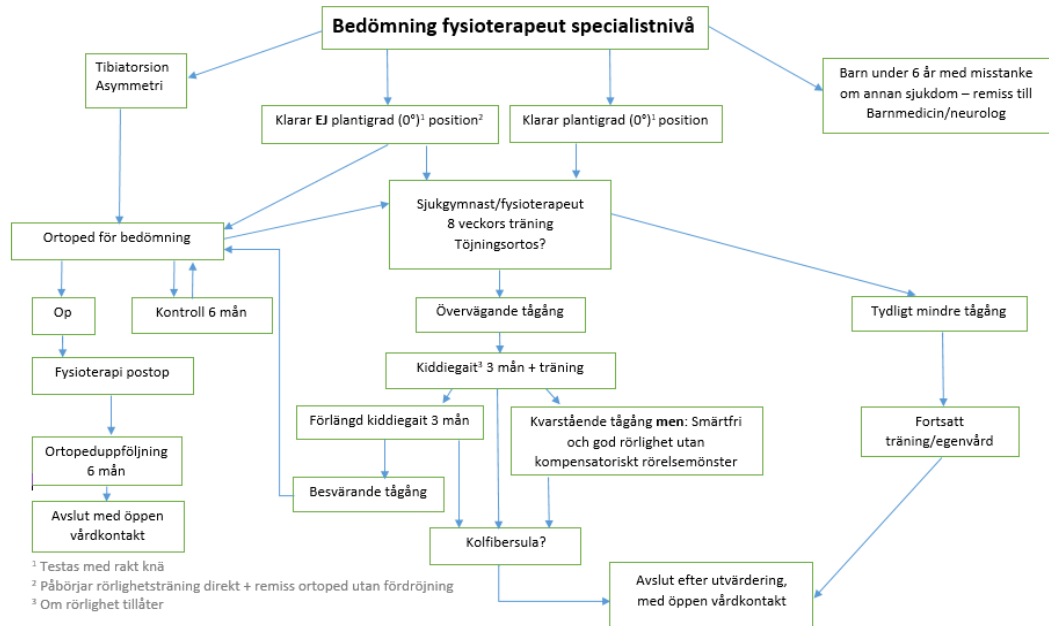
Resultatet vid barnortopedbedömning kan leda till att en operation rekommenderas.

Vid beslut om operation återkopplar barnortoped till fysioterapeut på Rehabiliteringscentrum för planering av postoperativ rehabilitering, vilken fortlöper cirka 6 månader. Under denna period har även barnortoped uppföljande besök för utvärdering av operationsresultat.

Vid tillfredsställande resultat avslutas behandlingen med öppen vårdkontakt.

TÅGÅNG FLÖDESSCHEMA

Målsättning: Tid på tå mindre än 50 %

” Red flags ” (se även sid 3)

- Asymmetri eller annan avvikelse i tonus eller rörelsemönster, utöver tågång
- Förstorade vadmuskler
- Avvikande fotställning, t.ex. högt fotvalv
- Avvikelser över nedre ryggrad, t.ex. hårtuss, födelsemärke eller hemangiom
- Avvikande utveckling
- Komplikationer perinatalt
- Urin eller avföringsinkontinens
- Komplicerad förstoppning
- Hereditet för muskelsjukdom

Bengt Hergren
Överläkare, Med dr
Barnortopediskt regioncentrum
Sydöstra sjukvårdsregionen
Länssjukhuset Ryhov, Jönköping

Emma Byrmo
Fysioterapeut
Rehabiliteringscentrum
Värnamo sjukhus

Katarina Grinell Hellström
Sjukgymnast
Rehabiliteringscentrum
Länssjukhuset Ryhov, Jönköping

Anna Karin Axelsson
Sjukgymnast
Rehabiliteringscentrum
Höglandssjukhuset, Eksjö

Evelina Karlsson
Ortopedingenjör
Ottobock Care
Eksjö

Carin Oldin
Barnhälsovårdsöverläkare
Barnhälsovården
Region Jönköpings Län

Calle Nyholm
Överläkare
Barn- och ungdomsmedicinska
mottagningarna
Region Jönköpings Län

Johan Aronsson
Överläkare, barnneurolog
Barn- och ungdomsmedicinska
kliniken
Länssjukhuset Ryhov